

TERMINOLOGY IN ECONOMICS. ADJECTIVAL ELEMENT

Silvia Pitiriciu, Assoc. Prof., PhD, University of Craiova

Abstract: In the jargon of Economics, the senses of adjectival elements come to be better reevaluated due to the fact that these are fitted in, together with the nouns they are determining, in order to constitute aggregates under the forms of nominal collocations. Formally and semantically, in the jargon of Economics, specialized adjectives are kindred to the nouns from the same domain. In the studied jargon, the existing nominal collocations do stand as proofs of the fact that, apart from strictly specialized adjectives, there are also, indeed, some other adjectives which come to be used within the corpus of common language. The present analysis does focus upon the formal and semantical features of adjectives inside the jargon of Economics, upon their contextually shaped senses which do provide the respective domain's distinctiveness. This latter's dynamics is, thereby, favoured not only due to some terms' stepping in as loans, especially of an English origin, but as well due to the sensible phenomenon of migration carried on by noun-like and adjective-like elements from the jargon of Economics towards the corpus of the common language.

Keywords: jargon of Economics; adjective; sense; loan; nominal collocation.

Limbajul economic, cu o structură complexă, aflată într-o continuă schimbare și îmbogățire, este un instrument utilizat atât în științele economice (management, marketing, finanțe-bănci, comerț, bursă, afaceri), cât și în media, vector care promovează mult lexicul specializat și care îi asigură într-o oarecare măsură receptarea de către nespecialiști. Preocupări asupra limbajului economic se înregistrează în literatura de specialitate, mai ales după schimbarea regimului social-politic din 1989. Cercetările lingvistice românești și străine sunt axate pe terminologie (ca lexic specializat)¹, lexicografie² și discurs³.

Sub aspect terminologic, specificul domeniului este asigurat de numele prin care se definesc o serie de concepte economice, de adjective și de verbe. Substantivele și verbele, împrumuturi și creații interne, monosemantice ori polisemantice, cu sensuri libere sau contextuale sunt elemente definiții în comunicare, întrucât poartă încărcătura semantică. Comparativ cu substantivul, elementele adjectivale au o prezență mai redusă în comunicare. Cu toate acestea, termenii economici adjectivali au un rol esențial în stabilirea caracteristicilor conceptuale. De exemplu: *brut* (*profit brut, venit brut*), *capitalizat* (*valoare capitalizată*), *comercial* (*adaos comercial, balanță comercială, cod comercial, credit comercial, discount comercial, licență comercială, marcă comercială, marjă comercială, rabat comercial, risc comercial, vad comercial, venituri comerciale*), *economic* (*agent economic, eficiență economică, licență economică, uniune economică*), *financiar* (*activ financiar, analiză financiară, holding financiar, investiții financiare, mecanism financiar, piețe financiare, plasamente financiare, rezultat financiar, venituri financiare*), *forfetar* (*cota forfetară, plăți forfetare, taxe forfetare*), *impozabil* (*bază impozabilă, obiect impozabil, perioadă impozabilă*,

¹ Constantinescu, 1996; Stoichițoiu-Ichim, 2006; Museanu, 2010; Athu, 2011;

² Dobrotă, 1999; Topală, 2000;

³ Samuels, 1989; Dudley-Evans, Henderson (eds.), 1990; Bernard, Colli, 1994.

profit impozabil, valoare impozabilă), net (profit net, situație netă), neimpozabil (sumă neimpozabilă, venituri neimpozabile), nerambursabil (finanțare nerambursabilă, sumă nerambursabilă), salarial (drepturi salariale), valutar (operațiuni valutare, transfer valutar), vamal (antrepozit vamal, cod vamal, declarație vamală, permis vamal, tarif vamal, taxă vamală, tranzit vamal, uniune vamală) etc. Majoritatea adjectivelor economice provin de la substantive din sfera acestui domeniu și pun în valoare diferite substantive cu care se asociază în sintagme.

Din categoria adjectivelor economice, am selectat alți opt termeni pentru a le cerceta ocurențele și comportamentul semantic. Exemplele în care aceștia apar sunt preluate din presa românească din perioada 1990-2014.

bancar, -ă „(fin.) Care aparține băncii, privitor la bancă, specific băncii” (DEXI, 191)

Adjectivul se asociază cu o serie de substantive, termeni economici: *active, bilanț, capital, cec, credit, garanție, lichiditate, piață, virament*. De exemplu:

„Calitatea *activelor băncilor* din România este slabă și s-ar putea înrăutăți în 2012.” (www.antena3.ro, 14.12.2011, *Active bancare*);

„În teritoriu, dacă le iei și le zgâlțâi bine, nu știu câți dintr-o sucursală știu să citească un *bilanț bancar*.” (<http://a1.ro>, 30.11.2010, *Mugur Isărescu: Nu știu câți dintre angajații băncilor știu să citească un bilanț bancar*);

„În timp ce ungurii, bulgarii, polonezii și chiar ucrainenii profită de retragerea băncilor străine pentru a-și întări *capitalul bancar* local, dovedind că au învățat lecția crizei, aceea de a nu fi dependent de prea multe bănci străine, românii se pare că pierd și de data aceasta competiția cu vecinii.” (<http://bancherul.ro>, 26.01.2011, *Ungaria, Bulgaria, Ucraina, Polonia, toate își întăresc capitalul bancar local, numai noi nu putem profita de retragerea băncilor străine: tot polonezii și bulgarii își fac bănci în România*);

„Așadar, un cetățean român rezident în Belgia cu forme legale și având un venit stabil poate obține un *credit bancar* (pentru nevoi personale, de consum, ipotecar) - bineînțeles sub rezerva că poate îndeplini cerințele băncii în materie de documente necesare și că nu intră sub incidența rău-platnicilor.” (<http://www.rombel.com>, 3.07.2009, *Credit la o bancă în Belgia*);

„*Lichiditatea bancară* este o problemă de gestiune a pasivelor și activelor bancare care au grade diferite de lichiditate.” (<http://webcache.googleusercontent.com>, *Tema 9. Managementul lichidității bancare*).

Alte substantive, termeni interdisciplinari (*operațiune, organism, interdicție*), dar și cuvinte cu uz general (*accept, acceptare, acoperire, activitate, depozit*) își actualizează sensul economic numai în prezența adjectivului. De exemplu:

„Prin Click 24 Banking poți realiza *operațiuni bancare* rapid și ușor.” (<https://www.24banking.ro>, 28.09.2014, *Operațiuni conturi*);

„Astfel, *organismele bancare* din Rusia, care fac operațiuni în Europa ar putea beneficia de o finanțare limitată, sau chiar ar putea fi excluse de la împrumuturile acordate de Banca Centrală Europeană.” (<http://www.reporterntv.ro>, 6.08.2014, *Bursele europene sunt în cădere liberă din cauza conflictului din Ucraina. Zeci de companii înregistrează scăderi semnificative ale prețurilor acțiunilor*);

„Maramureșean cercetat pentru emiterea de file CEC fără *acoperire bancară*”: (<http://www.infomm.ro/ro/>, 3.02.2010, *Maramureșean cercetat pentru emiterea de file CEC fără acoperire bancară*);

„Doar atâta timp cât intrarea în *activitatea bancară* este liberă, va exista în acest domeniu o eficiență similară, sub aspectul costurilor, celorlalte sectoare.” (<http://mises.ro/246/>, 25.09.2014, *Activitatea bancară, statele-națiune și politica internațională*);

„Dobânda maximă plătită pentru un *depozit bancar* în lei pe un an ajunge în prezent la 4,4% și este oferită de TBI Bank, o bancă de talie redusă care încearcă să-și creeze astfel o bază de clienți.” (<http://www.zf.ro>, 23.09.2014, *Cât câștigă un client care are un depozit de 10.000 lei la o bancă. Clasamentul celor mai mari dobânzi la depozitele în lei cu scadența la un an*).

bugetar, -ă „(despre veniturile și cheltuielile statului, ale instituțiilor publice) Care aparține bugetului, care se referă la buget; care este prevăzut în buget” (DEXI, 257)

Adjectivul se asociază cu substantive, termeni economici precum: *cheltuieli, credit, deficit, excedent, gestiune, venituri*:

„*Gestiunea bugetară* a producției, metodă de control și reglare a activității întreprinderii” (<http://www.management.ase.ro>, 13/2002, *Management*);

„*Deficitul bugetar* a crescut în luna noiembrie cu 2,2 miliarde de lei, de la 7,6 miliarde de lei în luna anterioară la 9,8 miliarde de lei, respectiv 1,56% din PIB, nivel cu aproape un punct procentual sub ținta de 2,5% convenită pentru acest an cu Fondul Monetar Internațional, informează Mediafax.” (<http://www.romanialibera.ro>, 26.12.2013, *Crește deficitul bugetar*).

Cele mai multe sintagme nominale au în structură adjectivul lângă substantive termeni interdisciplinari din drept, tehnică, științe sociale și politice (*angajament, autorizare, clasificație, echilibru, execuție, instituție, multiplicator, neutralitate, operațiuni, politică, proces, sistem*), dar și elemente de limbă comună (*an, articol, disciplină, exercițiu, rezerve*), al căror sens economic este actualizat în prezența adjectivului. De exemplu:

«Țările europene ar putea fi autorizate să acționeze alte state în justiție dacă apreciază că acestea nu respectă "regula de aur" privind *echilibrul bugetar*, potrivit unui proiect de pact difuzat vineri și citat de AFP». (<http://economie.hotnews.ro,16.12.2011>, *Regula de aur a echilibrului bugetar: țările europene se vor putea acționa în judecată - proiect de pact*);

„În economie, *multiplicatorul bugetar* exprimă cumulativ efectele politicii bugetare de relansare, concretizate în creșterea producției și a venitului, în ridicarea gradului de ocupare, diminuarea inflației și a altor factori de dezechilibru.” (<http://www.crispedia.ro>, 18.09.2014, *Multiplicatorul bugetar*);

„*Neutralitatea bugetară* presupune neutralitate fiscală, echilibru bugetar, deci cheltuielile publice trebuie să fie limitate la strictul necesar.” (<http://www.crispedia.ro>, 18.09.2014, *Neutralitate bugetară*);

«În cadrul ultimului summit al liderilor europeni, s-a decis întărirea *disciplinei bugetare* a țărilor din Zona Euro și, în special, impunerea unor reguli cu putere de constrângere legate de revenirea la echilibrul bugetar, cu un mecanism automat de corecție în caz de derapaj: așa numita "regulă de aur"». (<http://economie.hotnews.ro,16.12.2011>, *Regula de aur a echilibrului bugetar: țările europene se vor putea acționa în judecată - proiect de pact*);

«Ultimii bani rămași în *rezervele bugetare* au ajuns, în cea mai mare parte, la autoritățile locale, cu toate că premierul Victor Ponta își lua încă din 2012 angajamentul public că Fondul „va fi folosit numai pentru situații de urgență, conform prevederilor legale, nu pentru finanțarea o dată la două luni a propriilor primari și președinți de consilii județene”». (<http://www.gandul.info>, 12.12.2013, *Ultima împărțire pe șest a milioanele din Fondul de Rezervă al lui Ponta spre primării și biserici. Cum a cheltuit Guvernul în 2013 „bugetul paralel”*).

bursier, -ă „(fin.) Care ține de bursă, privitor la bursă; care se negociază la bursă” (DEXI, 264)

Adjectivul se poate asocia cu substantive, termeni economici precum: *capitalizare, cotație, crah, licitație, piață, produse, tranzacție*. De exemplu:

„Capitalizarea bursieră reprezintă valoarea pe care piața (bursa) o dă unei firme.” (<http://www.intercapital.ro>, 6.09.2014, *Explicații și interpretare indicatori capitalizare*);

„Așa cum îi arată numele, diagrama de *cotații bursiere* este utilizată cel mai adesea pentru a ilustra fluctuația valorilor acțiunilor.” (<http://office.microsoft.com>, 7.09.2014, *Crearea unei diagrame de cotații bursiere*);

„Un *crah bursier* reprezintă o cădere semnificativă a valorii totale a pieței bursiere atribuită „spargerii” unei bule speculative.” (www.kmarket.ro, *Despre bulele speculative*);

„Arhitectura noii *piețe bursiere* avea la bază un sistem electronic modern, care acoperea funcțiile de tranzacționare, compensare-decontare și registru și care era susținut de un ansamblu coerent de regulamente și proceduri.” (<http://www.bvb.ro>, 21.09.2014, *Istoric-Bursa de Valori București*);

„În sens larg, *tranzacțiile bursiere* încadrează totalitatea actelor de vânzare-cumpărare realizate atât în interiorul bursei, cât și în afara acesteia, pe piața extrabursieră.” (<http://www.tradeville.eu>, 24.09.2014, *Tranzacția bursieră*).

Adjectivul *bursier* poate fi asociat cu substantive, termeni interdisciplinari utilizați în toate științele (*conjunctură, indice, operație, sistem*), dar și cu substantive care aparțin limbii comune (*curs, joc, practică, supraveghere*), actualizându-le sensul economic. De exemplu:

„Cele 30 de blue chip-uri care alcătuiesc *indicele bursier* sunt: 3M, Alcoa, Altria Group, America Express, AIG, AT&T, Boeing, Caterpillar Inc., Citigroup, Coca-Cola Company, DuPont, Exxon Mobil, General Electric, General Motors, Hewlett-Packard, Home Depot, Honeywell, Intel, IBM, Johnson&Johnson, J.P.Morgan Chase, McDonald's, Merck&Co. Inc., Microsoft, Pfizer, Procter&Gamble, United Technologies Corporation, Verizon, Wal-Mart și Walt Disney.” (<http://www.tranzactiiforex.ro>, 26.09.2014, *Indici bursieri Dow Jones*);

„Competiția ne-a dat posibilitatea de a vedea cum funcționează *sistemul bursier*, să ne dezvoltăm gândirea și, desigur, spiritul competitiv.” (<http://www.banisiafaceri.ro>, 26.10.2010, *La doar 16 ani poți face tranzacții pe piața bursieră*);

„Pe piețele de capital dezvoltate s-a demonstrat că anunțul unei creșteri de capital antrenează o scădere a *cursului bursier* și, implicit, a valorii de piață a societății.” (<http://www.preferatele.com>, 17.08.2014, *Impactul anunțului majorării de capital asupra cursului bursier*);

„Răzvan Pasol, președintele Intercapital Invest, a inițiat un asemenea proiect de simulare a *jocului bursier* concretizat în site-ul MarketMaker.ro.” (<http://www.businessmagazin.ro>, 27.11.2006, *Monopoly bursier*).

contabil, -ă „(ec.) Care aparține contabilității, care se referă la contabilitate” (DEXI, 431)

Adjectivul se asociază cu substantive, termeni economici precum: *amortizare, beneficiu, bon, cost, creanțe, credit, evaziune, factură, inventar, profit*. De exemplu:

„Costul economic este un concept mai larg decât *costul contabil*.” (<http://spiru20.contabil.org>, *Microeconomie. Întrebări pentru examen*);

„Pentru aplicarea facilității fiscale, va fi luat în considerare *profitul contabil brut* înregistrat începând cu 1 iulie 2014 și investit în echipamente tehnologice, mașini, utilaje și instalații de lucru produse sau achiziționate după această dată, conform OUG nr 19/2014.” (<http://www.avocatnet.ro>, 25.09.2014, *Firmele vor fi scutite de impozitul pe profitul reinvestit în echipamente. Noile reguli au fost publicate în Monitorul Oficial*).

Majoritatea sintagmelor nominale au în structură, pe lângă adjectivul *contabil*, substantive termeni interdisciplinari din drept, tehnică, științe sociopolitice (*activ, analiză, autoritate, cazier, certificat, exhaustivitate, expert, expertiză, formulă, fraudă, normalizare, normă, operație, plan, politici, procedeu, principiu, registru, sistem, valoare*), dar și elemente de limbă comună (*an, articol, bilanț, cabinet, facilitate, înregistrare, paradis, pierdere, prudență, rezultat*). De exemplu:

„*Activul net contabil* reprezintă cel mai simplu și mai rapid mod de estimare a valorii unei societăți.” (<http://www.monitorulexpres.ro>, 23.02.2006, *Ce reprezintă activul net*);

„*Analiza contabilă* înseamnă înțelegerea conținutului fiecărei operațiuni economico-financiare a firmei (vânzări, achiziții, consumuri, încasări, plăți) în scopul determinării tipului de modificări (creșteri, scăderi) care se reflectă asupra elementelor patrimoniale (active, pasive), a conturilor corespondente și a părții acestora (debit, credit) în care se va înregistra operația economică.” (<http://abctrainingconsulting.ro>, 8.09.2014, *Analiza contabilă*);

„În contabilitate, *exhaustivitatea contabilă* reprezintă înregistrarea completă...a tuturor operațiilor economico-financiare privind patrimoniul unității economice.” (<http://www.crispedia.ro>, 14.08.2014, *Exhaustivitate contabilă*);

„*Normalizarea contabilă* este procesul prin care se standardizează prezentarea documentelor de sinteză, metodele contabile și terminologia.” (<http://teoraeco.blogspot.ro>, 20.12.2009, *Normarea și normalizarea contabilă*);

„Banca Centrală Europeană a recomandat pentru BNR eliminarea impozitului special de 80% și aplicarea cotei standard, de 16%, concomitent cu stabilirea propriilor *norme contabile*, care să nu fie condiționate de aprobarea Ministerului Finanțelor, ceea ce ar asigura o independență mai mare a BNR.” (<http://www.zf.ro>, 24.06.2014, *BCE recomandă pentru BNR impozit pe profit de 16 % și norme contabile proprii*);

„Elementele prezentate în situațiile financiare anuale se evaluează în conformitate cu *principiile contabile generale* prevăzute în prezenta secțiune 7 din anexa la OMFP 3055, conform contabilității de angajamente.” (<http://www.cabinetexpert.ro>, 30.04.2013, *Principii contabile generale*);

«Principalele *înregistrări contabile* aferente unei linii de credit în lei sunt: înregistrarea contabilă a împrumutului: 5121 “Conturi la banci în lei” = 519 “Credite bancare pe termen scurt.”» (<http://www.contzilla.ro>, 8.09.2014, *Monografie contabilă – linie de credit*);

„*Pierderea contabilă* se acoperă din profitul exercițiului financiar încheiat, din profitul contabil reportat, din rezervele constituite din profitul net, din capital social și din alte resurse financiare proprii.” (<http://www.curierulnational.ro>, 24.09.2014, *Pierdere contabilă și pierdere fiscală*).

fiduciar, -ă „(ec.) Care are o valoare fictivă, convențională” (DEXI, 727)

Adjectivul se asociază cu substantive, termeni economici precum: *garanție, monedă, proprietate*. De exemplu:

„*Moneda fiduciară* este un instrument financiar care se bazează pe încrederea publicului în valoarea sa, chiar dacă valoarea ei materială (de exemplu, plasticul bancnotei sau metalul monedei) este mai mică decât valoarea de piață.” (<http://www.creditamanet.ro>, 8.01.2013, *Cursa aurului cu monedele naționale fiduciare*);

„Se instituie în legislația civilă a Republicii Moldova instituția *proprietății fiduciare* (trast).” (<http://lex.justice.md>, 16.02.1994, *Cu privire la proprietatea fiduciară*).

Adjectivul se poate cu substantive, termeni interdisciplinari, militari ori juridici (*misiune, operațiune, titlu*) ori cu elemente de limbă comună (*activitate, circulație, depozit, responsabilitate*). De exemplu:

„Misiunea fiduciară (de exemplu, gestiune, garanție etc.) va trebui tot timpul avută în vedere de către fiduciar, care nu poate exercita în mod arbitrar dreptul de proprietate fiduciară.” (<http://iordachescu-law.ro>, 20.09.2014, *Implementarea fiduciei în practica bancară. Modalități și conlucrare instituțională* – avocat Eugen Constantin Iordăchescu);

„În finanțe, *operațiunile fiduciare* sunt operațiuni de plasamente efectuate de către o bancă în străinătate pentru achiziționarea de valori, de mărfuri sau de creanțe, în contul unui client, pe răspunderea și pe riscul monetar al mandantului (clientului).” (<http://www.crispedia.ro>, 18.09.2014, *Operațiune fiduciară*);

„În finanțe, *depozitele fiduciare* sunt depozite de titluri, de obiecte, de valori remise de doi sau mai mulți mandanți pentru a fi remise, în anumite condiții bine determinate la unul dintre mandanți sau unui terț.” (<http://www.crispedia.ro>, 13.08.2014, *Depozit fiduciar*);

„Prin lege, un agent imobiliar are o *responsabilitate fiduciară* față de vânzător sau cumpărător.” (<http://blog.positivelypresent.co>, 7.08.2014, *Mediacity Agenție Imobiliară București*).

fiscal,-ă „(fin.) Care aparține fiscoi, care se referă la fisc” (DEXI, 735)

Adjectivul se asociază cu substantive, termeni economici precum: *chitanță, datorie, evaziune, factură, monopol, profit, taxă*. De exemplu:

„Ca fenomen, *evaziunea fiscală* se întâlnește atât pe plan național, cât și pe cel internațional, reprezentând una dintre cele mai răspândite infracțiuni cu caracter economic.” (<http://www.dreptonline.ro>, 22.09.2014, *Evaziunea fiscală*);

„*Factura fiscală* pentru bilete de avion rezervate online sau prin call center se emite la cererea pasagerului sau a plătitorului.” (www.esky.ro, 18.09.2014, *Factura fiscală*);

„Nu confundați profitul contabil, de unde provin, prin repartizare, dividendele, cu *profitul fiscal*, care duce la calculul impozitului pe profit și unde se iau în calcul acele cheltuieli nedeductibile fiscal.” (<http://www.avocatnet.ro>, 16.02.2012, *Profit contabil & profit fiscal*).

În sintagmele nominale, adjectivul *fiscal* se poate asocia și cu alte substantive, termeni interdisciplinari, din drept, științe sociopolitice (*civism, conformare, legislație, neutralitate, politică, reformă, sistem, timbru, valoare*). De exemplu:

„*Civismul fiscal* al cetățenilor depinde în mare măsură de atitudinea responsabilă a funcționarilor fiscali față de obligațiile de serviciu, exprimată prin profesionalism înalt, transparență, simplificarea și reducerea costurilor de *conformare fiscală* la nivelul agenților economici.” (<http://www.fisc.md>, 12.09.2014, *Noi oportunități de majorare a civismului fiscal al contribuabililor din IFS pe raionul Călărași*);

„Actul normativ aduce o serie de modificări privind *legislația fiscală* și nu numai.” (<http://www.fin-expert.ro>, 1.04.2014, *Finalert – Modificări legislație fiscală*);

„*Neutralitatea fiscală* reprezintă acele impozite și taxe, acel sistem de impunere care nu provoacă distorsiuni în alocarea resurselor productive.” (<http://www.crispedia.ro>, 12.07.2014, *Neutralitate fiscală*);

„Formarea capacităților de implementare a *reformei fiscale* de mediu, care va spori beneficiile naționale și globale în domeniul mediului...” (<http://www.md.undp.org>, 8.09.2014, *Reforma fiscală de mediu*).

ipotecar,-ă „(despre creanțe, creditori) 1. Care are drept de ipotecă; garantat printr-o ipotecă 2. Privitor la o ipotecă” (DEXI, 933)

Adjectivul se asociază cu substantive, termeni economici precum: *creanță, credit, creditor, datorie, debitor, dobândă, garanție, împrumut*. De exemplu:

„În cea mai mare tranzacție din istoria financiară a Marii Britanii, grupul bancar Lloyds TSB a salvat de la un posibil colaps de proporții pe cel mai mare *creditor ipotecar*

britanic.” (<http://m.rfi.ro,2.09.2014>, *Lloyds TSB salvează grupul HBOS, cel mai mare creditor ipotecar britanic*);

„Oficialii băncii au anunțat că examinează toate opțiunile privind *datoriile ipotecare* și au indicat că discută cu banca centrală despre planuri aplicabile la nivelul întregii industrii de profil.” (<http://www.zf.ro,27.07.2011>, *Irlandezilor cu credite ipotecare le-ar putea fi ștearsă o parte din datorie*);

„În cazul înstrăinării bunului ipotecat, în lipsă de dispoziție contrară în contractul de ipotecă, *debitorul ipotecar* va depune prețul într-un cont bancar distinct și îl va informa pe creditorul ipotecar cu privire la acesta.” (<http://legestart.ro>, 5.10.2011, [Reglementarea din Codul civil privind ipoteca imobiliară se îmbunătățește din mers!](#));

„Creditul de consum cu *garanție ipotecară* te poate ajuta la împlinirea visurilor tale: să investești în propria afacere, să achiziționezi bunuri sau servicii sau să refinanțezi un credit existent.” (<http://www.vreacredit.ro>, 8.09.2014, *Creditul de consum cu garanție ipotecară în lei de la ING Bank*).

Adjectivul se poate combina cu substantive, termeni juridici (*clauză, executare, înscris, obligațiune*). De exemplu:

„Instanța de trimitere arată că, deși procedura civilă spaniolă permite atacarea cu apel a deciziei care, prin admiterea opoziției formulate de un debitor, pune capăt procedurii de *executare ipotecară*, aceasta nu permite în schimb debitorului, a cărui opoziție a fost respinsă, să atace cu apel hotărârea instanței de prim grad prin care a fost dispusă continuarea procedurii de executare silită.” (<http://www.economica.net>, 27.07.2014, *Decizia CJUE care ar putea salva debitorii executați silit de către bănci*);

„În sens juridic, *înscrisul ipotecar* este un titlu încorporând o creanță garantată printr-o ipotecă.” (www.crispedia.ro, 23.07.2014, *Înscris ipotecar*).

monetar,-ă „(fin., ec., adm.) Care aparține monedei, care se referă la monedă” (DEXI, 1188)

Adjectivul se asociază cu substantive, termeni economici ca: *deflație, depreciere, economie, inflație, lichiditate, ofertă, piață*. De exemplu:

„*Deprecierea monetară* internă este diminuarea puterii de cumpărare a unei monede în funcție de creșterea prețurilor.” (<http://www.comunicatedepresa.ro>, 26.09.2014, *Depreciere*);

«Se vorbește, de exemplu, de "inflație bugetară", de "inflație salarială", care sunt asociate în mod evident cu *inflația monetară*, dar care pot fi și fenomene independente.» (<http://www.ipedia.ro>, 14.09.2014, *Inflația, procesul de creștere semnificativă și persistentă a nivelului prețurilor*);

„*Oferta monetară* poate fi evidențiată ca flux și ca stoc.” (<http://www.stiucum.com>, 21.09.2014, *Banii și sistemele monetare*).

Adjectivul poate determina și multe alte substantive, termeni interdisciplinari, din științele exacte și socioumane (*agregat, analiză, bază, clauză, consiliu, corespondent, etalon, expansiune, fluctuație, fond, masă, neutralitate, normalitate, paritate, politică, unitate*) sau elemente de limbă comună (*acoperire, activ, circulație, susținere*). De exemplu:

„*Analiza monetară* se întemeiază pe faptul că inflația și *expansiunea monetară* sunt strâns legate pe termen mediu și lung, susținând astfel orientarea pe termen mediu a strategiei de *politică monetară* a BCE.” (<http://www.ecb.europa.eu>, 23.09.2014, *Politica monetară*);

„De mai bine de doi ani, de când a început criza financiară globală, problema *etalonului monetar* internațional a fost prea puțin abordată, deși este deosebit de importantă.” (<http://www.bursa.ro>, 6.11.2010, *Etalonul monetar și economia mondială*);

„*Fluctuațiile monetare* constau, cel mai adesea, în deprecierea puterii de cumpărare a banilor prin inflație.” (<http://legeaz.net>, 23.09.2014, *Impreviziunea în contracte*);

„Având în vedere că banii sunt un mijloc de schimb, o creștere a *masei monetare* nu conferă, și nici nu poate conferi, un beneficiu social.” (<http://www.ecol.ro>, 15.09.2014, *Eșecul banilor fiat*).

„Sarcina principală a BCE în calitate de coordonator al Eurosistemului este punerea în aplicare a *politicii monetare* în zona euro, având ca scop menținerea stabilității prețurilor.” (<http://www.ecb.europa.eu>, 23.09.2014, *Strategia de politică monetară*);

„*Circulația monetară* este un proces extrem de complex, care are la bază conexiunea existentă între mișcarea monedei, în timp și spațiu, și mișcarea mărfurilor și a serviciilor.” (<http://cosmineconomic.blogspot.ro>, 12.10.2012, *Circulația monetară*);

„Planul prevedea în primul rând o puternică *susținere monetară*, atât cantitativă, cât și calitativă, precum și creditarea masivă a sectorului privat, principalul motor în relansarea economiei. (<http://m.ziare.com>, *Sfaturile lui Nouriel Roubini pentru europeni: Învățați de la japonezi!*).

Semantica termenilor economici adjectivali este strâns legată de distribuția lor în enunț. În prezența substantivelor care aparțin exclusiv domeniului economic, adjectivul are un rol secundar, formal. Substantivul poartă încărcătura semantică, adjectivele de tip relațional au rol de diferențiere a subclaselor specifice profilului economic. În sfera semantică a termenilor economici, substantive și adjective, toate semele indică specificul domeniului, asigurând monosemantismul, precizia semantică a termenilor, a sintagmei nominale și, în ultimă instanță, a mesajului.

Pe lângă substantivele termeni economici, s-a observat că adjectivele analizate au capacitatea de a se combina cu o serie de substantive termeni interdisciplinari (utilizați în științele exacte, în tehnică, în științele sociopolitice și juridice), dar și cu substantive nespecializate, polisemantice, de uz general. În această situație, adjectivele termeni economici au un rol esențial în a actualiza sensul economic al substantivului respectiv. Procesul în sine se datorează, în fapt, substantivelor de la care au luat naștere termenii economici adjectivali: *bancar* (*bancă*), *bugetar* (*buget*) și așa mai departe.

În limba română, adjectivele termeni economici sunt împrumuturi din franceză: *bugetar* <fr. *budgetaire*, *bursier* <fr. *boursier*, *fiscal* <fr. *fiscal*, *ipotecar* <fr. *hypothécaire*, *monetar* <fr. *monétaire*; împrumuturi latino-romanice: *bancar* < it. *bancario*, fr. *bancaire*; *contabil* < fr. *comptable*, it. *contabile*; *fiduciar* < fr. *fiduciaire*, lat. *fiduciarius*. Bazele de la care s-au format derivatele în limbile respective sunt tot substantive. În procesul de derivare, de la substantive s-a transferat în sfera semantică a adjectivelor semul cel mai important, care indică specificul domeniului economic.

Constatăm o anumită mobilitate a termenilor economici adjectivali, exprimată nu numai prin asocierea cu substantive care aparțin lexicului economic, ci, mai cu seamă, prin combinațiile cu substantive termeni interdisciplinari sau de uz comun. Același adjectiv se poate combina cu substantive diferite, după cum substantivele, specializate sau nu, se pot asocia cu adjective din domeniul economic. Sintagmele care au în structură adjective economice indică, pe de o parte, apartenența construcțiilor la limbajul profesional al domeniului economic, pe de altă parte, relația dintre lexicul economic și lexicul interdisciplinar, relația dintre lexicul specializat și cel comun.

BIBLIOGRAFIE

Athu, Cristina, *Influența limbii engleze asupra limbii române actuale (în limbajul economic și de afaceri)*, București, Editura Universitară, 2011.

Bernard, Y, Colli, J.-C., *Vocabular economic și financiar cu indice de termeni în patru limbi*, București, Editura Humanitas, 1994.

- Constantinescu, Ileana, *Frangleza economică*, București, Editura Economică, 1996.
- Dobrotă, Niță (coord.), *Dicționar de economie*, București, Editura Economică, 1999.
- Dudley-Evans, A., Henderson, W (eds.), *The language of economics: the analysis of economics discourse*, *ELT Documents* No. 134, London, Modern Publications in association with The British Council, 1990.
- Mușeanu, Elena, *Terminologia economică*, în Bidu-Vrănceanu, Angela (coord.), *Terminologie și terminologii*, București, Editura Universității din București, 2010.
- Samuels, Warren J., *Economics as discourse: an analysis of the language of economists*, London, Kluwer Academic Publisher, 1989.
- Stoichițoiu Ichim, Adriana, *Aspecte ale influenței engleze în româna actuală*, București, Editura Universității din București, 2006.
- Topală, Dragoș Vlad, *Dicționar economic român-englez (DERE)*, București, Editura Economică, 2000.